

Boeren moeten weten waar ze aan toe zijn!

Het wantrouwen onder boeren groeit met de dag. 'Landbouwcollectieven' waarin alle belangenbehartigers zijn vertegenwoordigd, willen in diverse provincies spoedoverleg met Gedeputeerde Staten omdat het tijdens ambtelijke presentaties over 'de gebiedsaanpak' lijkt alsof provincies werkelijk het complete boerenland op de schop willen nemen. Duizenden hectares nieuwe natuur en landschapsgrond (waarover nog heel veel onduidelijk is), grootschalige opkoop en desnoods gedwongen. Het wordt allemaal maar op de provinciale gebiedstafels gegooid. Vragen over wat er is gedaan met de Gebiedsanalyses van eind 2017 worden niet beantwoord. Vragen over monitor-gegevens over de staat van de natuur, toegespitst op in stand te houden soorten en habitats, evenmin. En dat geldt ook voor vragen over de werkelijke stikstof-situatie in de gebieden.

Wat ontzettend veel kwaad bloed zet is dat daar aan voorbij wordt gegaan en dat zelfs de in het Regeerakkoord opgenomen Ecologische Analyses 'overgesprongen' worden om vervolgens wel met plannen te komen die niet lijken te gaan over de Natura2000 gebieden, maar over heel veel 'nieuwe natuur' en 'transitie' (lees krimp) van de landbouw. Plannen die duiden op een provinciale 'rat race' naar de geldpotten van Den Haag, de 30 miljard van het Regeerakkoord.

Er ontstaat heel veel gedoe, onrust en verzet, terwijl het tegelijkertijd ook nog eens tot 'niets' leidt. Opkoopregelingen die zijn ingezet, leveren bijvoorbeeld weinig tot niets op (' ik zet nog liever een bord voor de boerderij, verkopen aan een collega-boer of particulier is gunstiger').

Om vertrouwen terug te winnen en draagvlak te creëren voor toekomstige uitvoering in wat voor voor gebiedsaanpak dan ook, is het essentieel dat nu heel snel de spelregels voor de gebiedsprocessen worden bepaald. De regie ligt bij LNV, dus daar moeten die spelregels ook vandaan komen.

Spelregelnummer 1; moet dan toch echt zijn dat éérst en voordat e en gebiedsproces start, de in het Regeerakkoord aangekondigde Ecologische Analyses serieus worden uitgevoerd.

Deze kunnen helpen om draagvlak te creëren doordat daarin objectief en transparant wordt bepaald wat nodig is om in de Aanwijzingsbesluiten bepaalde natuurdoelen voor de Natura2000 gebieden te realiseren.

Door aan te haken bij reeds door provincies in december 2017 vastgestelde gebiedsanalyses N2000 gebieden, kunnen de Ecologische Analyses snel worden opgesteld. Die gebiedsanalyses zijn nog vrij recent (eind 2017) volgens een vast 'format' opgesteld door ecologen van terreinbeheerders, rijksoverheid en provincies. Dat is een proces geweest met audits door externe experts. Door hier bij aan te sluiten hebben we een gemeenschappelijke basis, vastgesteld door de provincies en ook bekend bij het gebied. We hoeven niet van 'nul af' te beginnen en er kan dus vaart worden gemaakt.

Ons voorstel:

- geef provincies de opdracht de eerdere N2000 gebiedsanalyses te actualiseren.
- actualisatie van 'de staat van de diverse soorten en habitats' op basis van controleerbare monitor-gegevens. Zijn die monitorgegevens er niet, accepteer dan de beschrijvingen in de gebiedsanalyses 2017 als de 'best beschikbare'.
- actualisatie van de in de gebiedsanalyse opgenomen maatregelen voor instandhouding en uitbreiding/verbetering : wat is de voortgang met de uitvoering van de tientallen maatregelen per gebied, wanneer zijn de inrichtingswerken 'opgeleverd' etc. en welke aanvullende maatregelen zijn met de kennis van nu denkbaar (het gaat om zeer nauwkeurig omschreven en grote aantallen - soms meer dan 30 - maatregelen binnen de afzonderlijke N2000 gebieden)
- actualisatie van het in elke gebiedsanalyse opgenomen wetenschappelijk oordeel resp categorisering in 1A, 1B en 2.
- laat de in te stellen Ecologische Autoriteit een format formuleren voor deze actualisatie van de Gebiedsanalyses.
- laat de provincies deze actualisatie doen volgens de wettelijke procedure die geldt voor het vaststellen van Beheerplannen N2000-gebieden. Daarmee zijn rechtsbescherming, bezwaar en beroep geborgd.
- kom met de provincies overeen dat alvorens deze Addenda in ontwerp ter inzage worden gelegd, de Ecologische Autoriteit advies uitbrengt aan de Minister en GS en kom met de provincies overeen dat het voorontwerp ter goedkeuring aan de Minister wordt voorgelegd (kan ook simpelweg voor provincies als voorwaarde worden opgenomen om 'trekkingsrechten' te hebben op de 30 miljard).
- Geef deze actualisaties de status van Addendum op de vigerende Beheerplannen, waarmee ook de juridische status is geborgd.
- Kom overeen met de provincies en de Ecologische Autoriteit dat de actualisatie en alle wetenschappelijke processtappen volgens het principe van 'open science' plaats vinden zodat e.e.a. volledig openbaar en traceerbaar is en als het ware verloopt met een 'ecologische data-room' en een soort permanente online-consultatie.
- stel per gebied een Begeleidingscommissie Ecologische Analyse in, waarin landbouw en natuur paritair zijn vertegenwoordigd.

Dit traject is zeker binnen 6 maanden uit te voeren. Na de 'valse' start heren der van 'jumping to conclusions' is deze 'reset' en aanpak absoluut nodig. Ecologische Analyses die in alle openheid met het gebied worden gedaan, open en transparant. Er ontstaat dan duidelijkheid over de opgaven in de gebieden rond de N2000 gebieden:

1. over de N2000-gebieden waar met voldoende wetenschappelijke zekerheid gesteld worden dat de N2000 doelen met maatregelen binnen dat natuurgebied kunnen worden gerealiseerd.
1. over de N2000 gebieden waar met voldoende wetenschappelijke zekerheid kan worden gesteld dat niet volstaan kan worden met maatregelen binnen dat natuurgebied maar dat 'locaal aan te wijzen maatregelen' buiten het gebied nodig en toereikend zijn (een beperkte uitbreiding van het N2000-gebied en/of beëindigen verplaatsen van enkele concreet aan te wijzen bedrijven).

1. over de N2000 gebieden waarvoor naast 'gebiedsinterne maatregelen' een omvangrijk aantal ingrijpende maatregelen (transities) in het omliggende gebied nodig is.

SPELREGEL NUMMER 2: zet in principe de wettelijk geborgde structuur van de 'landinrichting' in (1 op 1 uit WILG overgezet in Omgevingswet).

Beslis daarom als LNV:

- dat voor de gebieden ad 2 en ad 3 het 'landinrichtings-instrumentarium' (uit de WILG één op in de Omgevingswet overgenomen) wordt ingezet, en begrensd deze gebieden. Geef provincies - als bevoegd gezag - de opdracht voorstellen te doen aan de Minister voor de aanwijzing en begrenzing van deze landinrichtingsgebieden.
- dat voor de overige gebieden dat ook gebeurt indien de gezamenlijke landbouw- belangenbehartigers dat vragen.

Spelregel 3 : bepaal vooraf dat voor de gebieden waarvoor de structuur en processtappen van de landinrichting worden ingezet, dat altijd ten dienste van twee gelijkwaardige doelen gebeurt: het noodzakelijk herstel in de N2000 gebieden én het versterken van het perspectief van de landbouw in het gebied.

Toepassing van de landinrichtings-structuur biedt voor grondeigenaren/boeren de zekerheid dat volgens een vast stramen door de overheid gewerkt moet worden en dat niet zomaar even snel tot grootschalige opkoop of onteigening kan worden overgegaan.

Er moet namelijk eerst een plan voor het gebied liggen (in de wet heet dat inrichtingsprogramma) en vervolgens een inrichtingsbesluit (met concrete maatregelen t.a.v bijvoorbeeld vrijvallende gronden, kavelruil/ herverkaveling, toedeling van gronden aan agrariërs resp aan natuurbeherende organisaties, geldelijke regelingen enzovoort enzovoort). Voor zowel het inrichtingsprogramma als het inrichtingsbesluit geldt een goed geregelde voorbereidingsproceduere (de uitgebreide procedure van de Algemene Wet Bestuursrecht) en bezwaar en beroep bij de rechter.

De zeggenschap is ook aanhakend op het inrichtingsprogramma en het inrichtingsbesluit goed te regelen doordat vooraf bepaald kan worden dat er voor elk gebied een gebiedscom missie belast wordt met de voorbereiding en daarna de uitvoering van het Inrichtingsprogramma en het Inrichtingsbesluit. Gedeputeerde Staten kunnen ex artikel 82 van de Provinciewet adviescommissies daarvoor instellen (gebruikelijk bij eerdere herinrichtingen/landinrichtingen).

Spelregel 4: voor de voorbereiding en de uitvoering van de 'landinrichting'

Dat wil zeggen van het inrichtingsprogramma en het inrichtingsbesluit - worden altijd adviescommissies door het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten) inge steld met een onafhankelijk voorzitter (door GS benoemd) en met een brede vertegenwoordiging uit de agrarische kring. GS zijn formeel het orgaan dat programma en inrichtingsbesluit vast stellen en formele uitvoeringsbesluiten nemen maar alle voorbereiding en uitvoering ligt overigens bij de gebiedscommissies.

Spelregel 5. Duidelijkheid scheppen over onteigening.

Dat het kabinet onteigening (van complete bedrijven, incl opstallen, gronden, productie -rechten e.d.) niet wil uitsluiten is duidelijk. Dit zingt vervolgens natuurlijk ook rond aan de gebiedstafels. Vervolgens zien boeren her en der op provinciale vacature -sites enthousiast geformuleerde oproepen voor 'onteigenings-medewerkers'. Het effect van één en ander laat zich raden. Het mag duidelijk zijn dat wij tégen de inzet van dit instrument zijn. Het gaat overigens ook nog eens contraproductief werken.

Maar nu het kabinet dit over de hoofden van de Nederlandse boeren heeft uitgestort, is het ook aan hen verplicht duidelijkheid te scheppen:

- wat wordt de grondslag voor onteigening
- wie wordt het bevoegd gezag
- welke besluiten dienen voorafgaand vastgesteld te zijn? Omgevingsplan, Projectbesluit? Zijn Vastgestelde Ecologische Analyse, Inrichtingsprogramma en Inrichtingsbesluit vooraf noodzakelijk? Lijkt heel logisch. Wordt een onteigenings-voornemen een Addendum op het Inrichtingsbesluit zodat rechtsbescherming is geborgd en ook bezwaar en beroep mogelijk wordt in het belang van de agrarische sector in het gebied in het algemeen?

Boeren moeten weten waar ze aan toe zijn!

De huidige situatie is buitengewoon verwarrend en leidt tot verder afbrokkelen van draagvlak. Het 'jumpen to conclusions' door boeren met zeer vergaande plannen/ ideeën (en soms zelfs agressieve opkoopacties) te confronteren zónder dat de probleemstelling helder is (de Ecologische Analyses zijn er immers nog niet), zonder dat is bepaald dat in elk gebiedsproces herstel van natuur en perspectief voor de landbouw altijd gelijkwaardige doelen zijn én zónder duidelijkheid over de procesgang, rechtsbescherming en zeggenschap, is funest. Daar moet echt direct een eind aan komen.

